

Poul Harding Rasmussen fra Staunholt fortæller om en badeulykke ved Hyldal Mølle

Staunholt, Gl. Viborgvej

Poul Harding Rasmussen, født på gården Staunholt, Øster Hornum Trant, har i 2008 skrevet sine erindringer. Særlig en begivenhed gjorde et uudslætteligt indtryk på ham. Det er om denne begivenhed, denne fortælling handler.

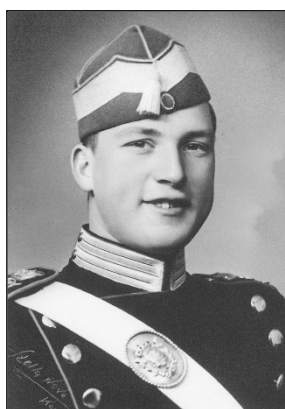
Fortællingen er let bearbejdet og forkortet af Niels Nørgaard Nielsen.

Hyldal Mølle cirka 1950

Mine bedsteforældre havde i 1910 købt Hyldal Mølle. Vi børn syntes altid der var spændende dernede. De havde mølledammen, skoven og åen. Der var også nogle bakker med enebærbuske, som vi kaldte Knold og Tot Bjerge. Vi var meget sammen med vores fætre fra Suldrup, Anders og Martin, og dem traf vi næsten altid dernede. Vi sejlede på mølledammen, men da der ikke var nogen båd, brugte vi en sidefjæl fra en hestevogn eller et stort trækar. Om sommeren badede vi ude i kærret i åen. Der kom også mange andre fra Suldrup for at bade. Ingen

spurgte om lov, det var helt offentligt, og bedstefar var ligeglåd, bare de ikke ødelagde hegnet, så kreaturerne løb ud. Der var en stor sandskrænt lige ned i åen, og her var fint at lege. I kælderen under stuehuset var et værksted med bedstefars værktøj. Det brugte vi uden tilladelse flittigt til fremstilling af skibe. Alle fætre har vist prøvet at lave skibe, som tit kun var et til-dannet bræt med hønsefjer til sejl. Min storebror Niels Jørgen lavede næsten altid våben såsom flitsbuer og kastevåben eller byggede huler eller hytter i træerne, og ellers legede vi sol-dat.

Niels Jørgen

En del år senere, i pinsen 1954, var Niels Jørgen, der nu var sergent-elev på Kronborg, hjemme på orlov. Det var dejligt sommervejr, og vi glædede os til at være sammen. Vi tog ned til Hornum Sø for at bade. Der viste han, hvordan han kunne holde vejret længe under vandet. Anden pinsedag kom Karen og Agnes, fars kusines børn fra Aalborg, noget overraskende cyklende i bikinier. Måske havde de fået en pludselig idé, for Niels Jørgen havde pjattet lidt med Karen ved en tidligere lejlighed. Niels Jørgen var lidt rådvild om, hvad han skulle stille op, kunne jeg mærke. Så blev vi enige om at cykle til Hyldal. Jeg gik ned i marken, hvor far og mor var i gang med at tynde roer og sagde, at vi tog af sted. Det var mor nu ikke glad for, men glade cyklede vi af sted.

Nede i Hyldal sov de alle til middag, så vi ville bade først. Niels Jørgen skulle vise sig, var hurtig af tøjet og lige på hovedet i åen. Pigerne stod heldigvis og så efter ham, og sagde: "Du skal hjælpe ham, han kan ikke komme op". Jeg protesterede, for jeg tænkte, at det var noget

øjat, han kunne jo holde vejret længe under vand. Men de blev ved at sige, jeg skulle hjælpe, og da kunne jeg godt se, det så underligt ud. Jeg gik der ud, tøvede igen, men løftede ham så op. Jeg blev meget forskrækket; han var slap som en klud. Hvad kunne være hændt, jeg forstod ingenting. Der var et skarpt sving i åen, vi badede i, så der var dybt i kanten, men gik stejlt op på den anden side, så han havde banket hovedet lige i bunden. Jeg fik ham løftet op på en sandkant. Der sagde han, at vi skulle have fat i doktoren hurtigt: ”Jeg kan ikke mærke mine ben”. Jeg skulle lige til at vræle, men han sagde roligt: ”Lad være med det, Poul”. Jeg løb så hurtigt, jeg kunne. Det var langt, men heldigvis kom der flere for at bade, så jeg greb en af cyklerne, kørte ned til Hyldal Mølle og råbte højt på faster Ninne, som lå og sov. Hun kom hurtigt ned og ringede til doktoren. Det var en forvirret besked, jeg kom med, men jeg fik dog sagt, at Niels Jørgen ikke kunne røre sig. Bedstefar vågnede også og spurgte, hvad der dog var galt. Jeg var så forpustet, at jeg dårligt kunne sige noget. Jeg bukkede mig forover og så, at vandet løb af mig og lavede pytter på gulvet, og så løb jeg af sted igen.

Heldigvis havde Harald oppe fra skoven set, at der vist var noget galt, og var kommet ned til Niels Jørgen, før jeg kom tilbage. De havde fået ham op på græsset, og snart kom doktor Plougman, og jeg åndede lettet op. Han kom på den forkerte side af åen, men Harald bar ham over på skuldrene. Jeg hørte Niels Jørgen sige, at det vel var en kraftig hjernerystelse og spurgte om, hvor længe det ville tage. Doktor Plougman sagde: ”Et par dage, vel”. Han nænede nok ikke at fortælle, hvad han troede. Han havde bestilt en ambulance med det samme. Den kom med udrykning, men der var nu ikke noget, der hastede, sagde han. Den måtte køre gennem nogle hegn, hvor de klippede trådene for at komme så nær som muligt. Pigerne og jeg kom i tøjlet og gik op til gården. Jeg var vist i chok, har jeg siden tænkt. Jeg kunne dårligt tænke, handlede pr. instinkt, men det stod i hovedet på mig, at jeg nær havde ladet ham drukne på grund af en misforståelse. Det var nok brøkdele af sekunder før. Ninne havde ringet hjem flere gange uden at få fat i mine forældre. Da kom jeg i tanke om, at de jo var i roerne. Hun ville prøve igen senere, ellers ville Harald køre derned.

Jeg og pigerne tog med i ambulancen. Det var næsten som vejret varslede ondt. Det trak op og blev tordenvejr, og regnen styrtede ned, da vi kom til Aalborg. Niels Jørgen kom så i røntgen. Vi sad i venteværelset, da far og mor kom. De var selvfølgelig meget forstyrrede. Der kom så en læge og fortalte, at det var et meget alvorligt brud på halshvirvelen, og at de ikke kunne gøre noget der. Han skulle videre til Århus Kommunehospital, på neurologisk afdeling. Mor græd. Vi fik lov at snakke lidt med ham. Han sagde: ”Det var godt Poul var der, det var ham, der reddede mig”. Men jeg tænkte kun på, at det var godt, han ikke druknede. Det havde været svært at bære.

Far tog med ambulancen til Århus. Vi tog en taxa hjem. Da var naboen i gang med at fodre og malke. De havde nået at hverve ham. Jeg overtog, det var jo ikke fremmet for mig. Harald kom om aftenen med vores cykler. Far kom med ambulancen tilbage og kom hjem ud på natten. Der var jo ikke noget, han kunne gøre.

Robert Rasmussen, Poul og Kalle

Jeg tog godt nok på arbejde hos snedkermeister Robert Rasmussen dagen efter, men bad om fri til frokost og blev hjemme den uge og gik med i roerne. Far og mor tog til Århus og kom hjem temmelig rystede. Håret var klippet af Niels Jørgen, en tang boret fast i kraniet til lodder, og således lå han i stræk. Slanger i næsen til ilt og mad. Jeg var der et par dage efter. Uddeleren i Sørup skulle ned og hente en kone, og han spurgte, om jeg ville

med. Jeg havde heller ikke set noget lignende, men fik strenge ordrer om at lade som ingenting. Det gik, mens jeg var på stuen. Niels Jørgen kunne ikke bevæge sig en millimeter, kun kigge lige op i loftet.

Poul på Stafetten

Han var fuldstændig lam og følelsesløs i hele kroppen. Han lå på en tomandsstue, hvor der var fast vagt døgnet rundt. Den anden på stuen var en bevidstløs mand. Det var heldigvis en fantastisk sygeplejerske, fru Thomsen, som var der om dagen. Hun var god ved ham, og de talte sammen. Efter han blev flyttet, skrev hun breve og kort til ham.

Vores kusine Helga boede i Århus dengang, hun syede på fabrik. Hun blev et holdepunkt for os, og vi overnattede der også nogen gange. Det varede to timer at køre i den gamle bil, en Chevrolet årgang 1927, på de veje der var dengang og ind gennem alle byerne. På sygehuset var de lidt strenge med besøgstiderne, der var fra elleve til halv tolv og halv to til halv fire. I mellemtiden gik vi rundt i parkerne overfor. Det blev fast rute hver søndag i de tre måneder, han var der. Derefter blev han flyttet til Aalborg, så det var jo nærmere for os. Det blev elleve måneder, hvor der ikke skete alverden. Det var tit han ventede på, at vi skulle komme og klø ham på

næsen eller i panden. Jeg tror han fik lidt løn og måske lidt forsikring, det husker jeg ikke helt, men vi skulle bruge noget til en knallert, foreslog han. Der blev så købt en Stafette i damemodel, så mor og jeg kunne bruge den. Mor kørte nogle gange til Aalborg, selv om hun var lidt utryg ved det. Jeg besøgte ham fast hver onsdag aften og lørdag eftermiddag, og ellers var vi der alle hver søndag.

Nu må vi huske på, at der slet ingen underholdning var. Ingen radio eller fjernsyn. Han kunne bare ligge og kigge ud i luften. Det var da til at blive skør af. Der blev samlet sammen i familien til at købe en transistorradio. Det var en ny opfindelse. Der var jo bare lige det, at han jo ikke kunne betjene den, han kunne kun dreje hovedet. Det var medpatienter eller sygeplejerskerne, der skulle betjene den. Senere fik de lavet et par briller med skrå spejle, så han kunne læse bøger sat på et bræt. Men igen, det var andre, der skulle blade. Vi var der selvfølgelig også juleaften. Det var nu hyggeligt nok. Dørene til alle stuer blev åbnet, og Niels Jørgen og et par andre blev kørt ud på gangen ved juletræet. Biskop Erik Jensen kom og holdt julegudstjeneste, og vi gik om træet sammen med personalet. Jeg tror, det var fra klokken fire til seks, og så måtte vi skynde os hjem for at fodre og malke og holde vores egen jul.

*Niels Jørgen i sengen
hjemme på Staunholt*

Det blev arrangeret, så Niels Jørgen kom hjem to gange i nogle dage. Vores hjemmesygeplejerske kom dagligt og gjorde ham i stand. Der var et slemt liggesår på enden, så han lå på en luftkrans for at afhjælpe trykket. Jeg så, hvordan hans ende var trykket i facon. Det så træls ud, men han følte jo intet. Far havde lært at give indsprøjtninger, som han fik dagligt. Dengang havde vi kun tangmadrasser, men der blev købt en springmadras til en seng, som blev sat på mursten i karnappen, så han kunne ligge og kigge ud i haven. Mor sov på divanen om natten for at være i nærheden. Mine forældre var nu lidt nervøse for, om de nu også gjorde det godt nok. Den sidste gang han var hjemme var i påsken, og de

Kisten i den gransmykkede garage

planlagde, at når forårsarbejdet var ovre, så skulle han hjem igen. Han var jo bare tyve år og længtes. Men det blev i en kiste.

Han begyndte at blive meget syg, svulmede op og fik meget høj feber og var uklar to til tre dage ad gangen. Det skete tiere og tiere de sidste par måneder. Det var nyrerne, der ikke kunne blive ved at fungere. Der var ingen dialyse dengang, så det var nok årsagen til hans død 21. juli 1955.

Han fik en flot begravelse. Far og mor syntes, at han skulle en tur hjem først, så om aftenen før begravelsen hentede vi ham i kapellet på sygehuset. Hele familien var alle sammen med. Det var med åben kiste. Alle sygeplejerskerne fra afdelingen og dem, som kendte ham, kom og sang ham ud. Hjemme havde vi lavet et lille kapel, pyntet med gran, lys og flag i bilgaragen.

Gravstenen på Øster Hornum Kirkegård, hvor nu også forældrene er begravet

Til begravelsen kom der en kaptajn fra Livgarden i flot galla med fjerhat. Han mødte op hjemme, og han sagde nogle smukke ord til far og var ellers med hele vejen. Det var et meget langt ligtog, og der blev kørt langsomt hele vejen, og der blev ringet med kirkeklokken så snart de kunne se os på bakken ved Kroghs gård. Da vi bar kisten, stod Garder-

foreningen Nordjylland fanevagt, og det var gamle gardere, der bar ham til graven, hvor fanen blev sænket tre gange over kisten. Det var næsten som en krigshelt. Derefter var der kaffe i forsamlingshuset, og hjemme fik familien middag. Både pastor Knudsen og lærer Thuesen deltog.

Bagefter var den en tomhed uden lige. Hvad skulle vi nu. Efter et par dage begyndte jeg igen på snedkeriet. Langsomt begyndte et mere normalt liv igen. Far og mor var også lidt rastløse, tror jeg. Der blev pludselig god tid, så vi begyndte at køre lange søndagsture. Vi havde jo længe skullet skynde os at blive færdige og på sygebesøg.